Naturskyddsföreningen
Tierp

2026-10-25

Till Länsstyrelsen i Uppsala län

Ärende: Samråd
Synpunkter på planerad anläggningsplan för kärnkraft vid Untra

Naturskyddsföreningen hävdar att nedre Dalälvens naturvärden ska skyddas och att lokaliseringen av kärnkraftverk ej ges tillstånd.

Naturskyddsföreningen i Tierp vill framföra ett bestämt motstånd mot den planerade etableringen av Blykallas kärnkraftsanläggning vid Untrafjärden i Tierps kommun.
Vi anser att lokaliseringen innebär en allvarlig risk för ett av landets mest värdefulla älvlandskap och att naturvärdena måste väga mycket tungt när den framtida mark- och vattenanvändningen bedöms. Alsumpskogar försvinner, lövskog avverkas, djur och växter trängs undan, landskapsbilden ändras från jordbruk och skog till industriområde

Våra synpunkter grundas bland annat på Blykalla AB ansökan daterad den 25 augusti 2026, särskilt avsnitten om områdesbeskrivning, miljöbedömning, vattenpåverkan och alternativa lokaliseringar.

Vi uppmanar därför Länsstyrelsen att inte föreslå en anläggningsplan som möjliggör etableringen vid Untra utan att först ha visat, genom ett fullständigt och transparent beslutsunderlag att:

- lokaliseringen är förenlig med lagar och främst miljölagstiftningen
- mindre skadliga alternativ saknas.

Ansökan är ofullständig när det gäller miljöbedömningen, vattenpåverkan, de skyddade områdena och den otillräckligt redovisade alternativprövningen.

1. Ett nationellt betydelsefullt naturområde
Nedre Dalälven utmärker sig genom sin mosaik av forsar, fjärdar, öar, älvängar, svämskogar och gamla löv- och barrskogar. De återkommande översvämningarna och älvens speciella förhållanden har skapat livsmiljöer med stor betydelse för biologisk mångfald i området.

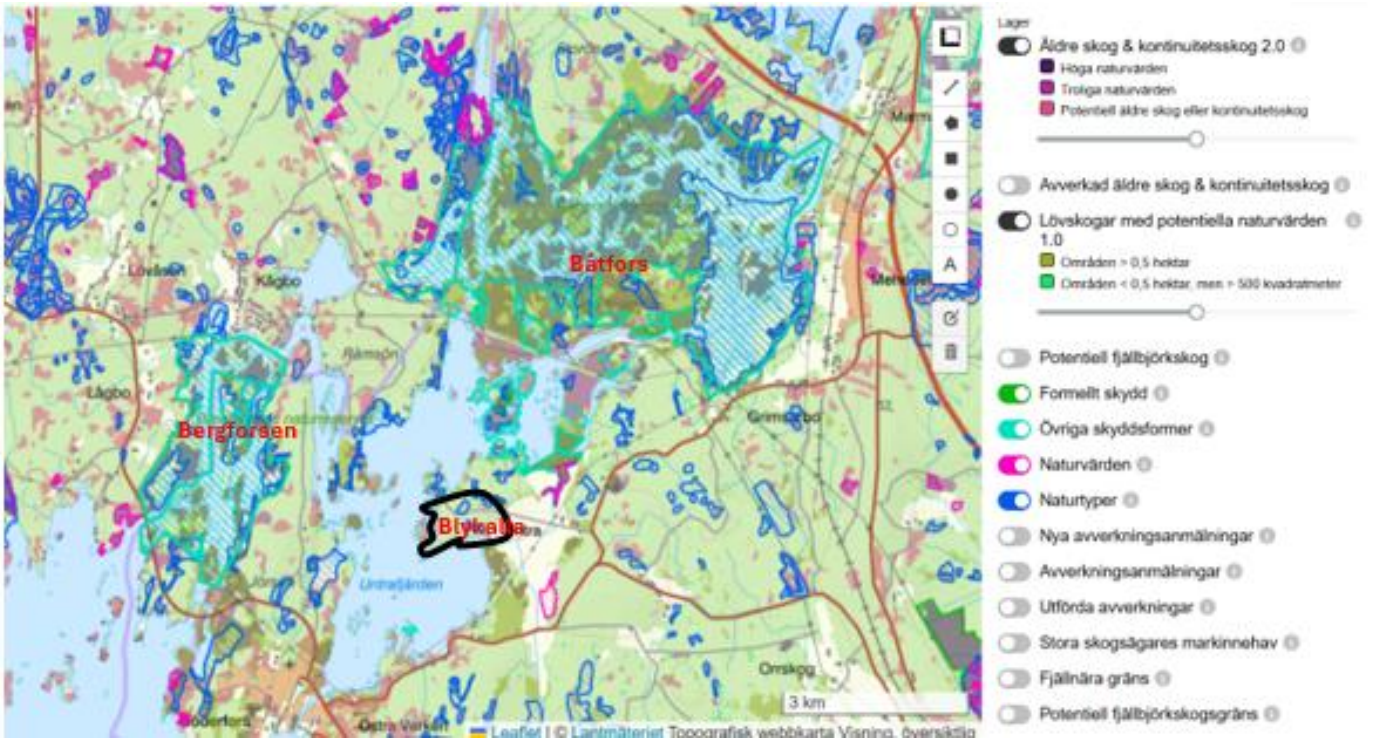
Länsstyrelsen beskriver Båtfors som ett av länets artrikaste områden. Bredforsen hyser också urskogsartade skogar, älvängar och lövrika strandskogar. Båda områdena är skyddade som naturreservat och Natura 2000-områden.

Det är särskilt allvarligt att den planerade etableringen ligger i det omgivande landskapet mellan dessa skyddade områden. Naturvärdenas funktion är inte begränsad till reservatsgränserna. Även marken, vattnet och de ekologiska sambanden däremellan kan vara avgörande för att arterna och naturtyperna ska kunna bevaras.

Området Båtfors–Untrafjärden–Bredforsen har dessutom pekats ut som riksintresse för naturvården enligt 3 kap. 6 § miljöbalken. Detta måste få en tydlig och dokumenterad betydelse i lokaliseringsbedömningen. Bredforsen, Båtfors, Untra och övriga berörda skyddade områden måste utredas genom en samlad, geografiskt tydlig analys. Bedömningen måste omfatta både direkta ingrepp och indirekta effekter på arter, vattenmiljöer och ekologiska samband.

Nedre Dalälvens biosfärsområde, Untrafjärden ligger mellan två naturreservat Bredforsen och Båtfors

1. *Bild från Skogsmonitor*

2. Miljöbalkens lokaliseringsprincip måste tillämpas

Enligt 2 kap. 6 § miljöbalken ska en verksamhet lokaliseras till den plats där ändamålet kan uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön.

Vi begär därför att Länsstyrelsen kräver en saklig jämförelse mellan Untra och realistiska alternativa platser. Jämförelsen ska bygga på samma kriterier och tillräckligt detaljerade undersökningar.

Att en plats kan vara tekniskt eller ekonomiskt attraktiv innebär inte i sig att den är miljömässigt lämplig.

Vi hänvisar även till 2 kap. 1–3 §§ miljöbalken om verksamhetsutövarens bevisbörda, kunskapskravet och försiktighetsprincipen samt till 3 kap. 2–3 och 6 §§ om skydd för områden med särskilda naturvärden och ekologiskt känsliga miljöer.

Vi anser att dessa bestämmelser talar för en mycket restriktiv bedömning av en storskalig etablering i detta landskap. Det kan inte anses lämpligt att omvandla ett naturlandskap i känslig miljö till ett industrilandskap.

3. Natura 2000 och skyddade naturvärden
Bredforsen och Båtfors är Natura 2000-områden. Enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka ett Natura 2000-område.

Av 7 kap. 28 b § följer att tillstånd endast kan lämnas om verksamheten, ensam eller tillsammans med andra verksamheter och åtgärder, inte skadar den livsmiljö eller de livsmiljöer som ska skyddas eller medför en sådan påverkan på arter att bevarandet av dessa arter försvåras på ett betydande sätt.

Vi begär att Länsstyrelsen tidigt klarlägger vilka Natura 2000-områden och skyddade värden som kan påverkas, direkt eller indirekt, av etableringen av minikärnkraftverk vid Untra.

Kontakt:
Ordförande Inger Lindgren
Kräftvägen10, 815 45 Tierp
tel. 072-712 89 10, e-post: inger.lindgren.tierp@gmail.com
Bg: 221-6695. org. nr 817300- 4691

Hemsida: https://tierp.naturskyddsforeningen.se/
Facebook: https://www.facebook.com/nftierp/

Byggtid och transporter
Bedömningen måste omfatta såväl anläggningen som tillhörande vägar, ledningar, byggarbetsplatser, transporter av byggmaterial, avfall, kärnavfall, bly och andra följdåtgärder.
Även störningar och kumulativa effekter måste analyseras. Aggregaten som ska transporteras är 5-6 meter bred, långt och högt kräver ny bred väg genom gammal kultur och jordbruksmiljö.

Befintlig väg ner till område går igenom herrgårdsmiljö med alléträd som har särskilt skydd enligt biotopskyddsbestämmelserna. Skyddet för biotopen bidrar bland annat till att Sverige uppfyller de nationella miljökvalitetsmålen Ett rikt odlingslandskap, God bebyggd miljö och Ett rikt växt- och djurliv, samt åtaganden enligt EU:s Art- och habitatdirektiv, Konventionen om biologisk mångfald och Europeiska Landskapskonventionen.
Alléer har stor betydelse som tillflyktsorter, spridningskorridorer och ledlinjer för olika växt- och djurarter. Allén vid Untra gård blir hotad om transporterna ska gå via den befintliga vägen.

Transportväg?

Untra gård med allé

Inventering saknas, endast några sporadiska fynd har noterats i artportalen. Enligt Artportalen växer i denna allé med gamla ekar signalarterna gulpudrad spiklav, *Calicium adspersum,* är ovanlig men livskraftig där den växer, gul dropplav (Cliostomum corrugatum) som är nära hotad (NT), nära gränsvärdet för sårbar (VU), lunglav *Lobaria pulmonaria*(L.) är nära hotad (NT), nära gränsvärdet för sårbar (VU), ask *Fraxinus excelsior* som är starkt hotad (EN), blekticka *Haploporus tuberculosu,* nära hotad (NT), rutskinn *Xylobolus frustulatus* nära hotad (NT). Även bredbandad ekbarkbock *Plagionotus detritus* som bedöms som sårbar har hittats vid Untra gård.
Längre ner efter vägen har noterats Ekpricklav *Inoderma byssaceum,* sårbar (VU) och jättespindling *Cortinarius praestans* nära hotad (NT).

Inom planeringsområdet som inte är inventerat, finns enstaka arter rapporterade till artportalen som, dropptaggsvamp *Hydnellum ferrugineum nära hotad (NT), Gråspett Picus canus,* signalarterna gulpudrad spiklav, *Calicium adspersum..* som är ovanlig med livskraftig där den växer, rödbrun blekspik *Sclerophora coniophaea, nära hotad (NT),*

Det räcker inte att konstatera att själva byggplatsen eventuellt ligger utanför ett reservat eller Natura 2000-område. Detaljplaceringen är ännu inte bestämd. Det är därför viktigt att bedöma hela det område som planen kan komma att ta i anspråk, inte bara en tänkt placering av reaktorerna utan också byggandet av transportvägarnas på verkan på miljön.

Kontakt:
Ordförande Inger Lindgren
Kräftvägen10, 815 45 Tierp
tel. 072-712 89 10, e-post: inger.lindgren.tierp@gmail.com
Bg: 221-6695. org. nr 817300- 4691

Hemsida: https://tierp.naturskyddsforeningen.se/
Facebook: https://www.facebook.com/nftierp/

Blykalla kan Inte lägga fram ett förslag till anläggningsplan som förutsätter att olösta, väsentliga miljöfrågor lämnas till senare prövningar utan tillräckligt underlag. Den fortsatta planeringen måste tydligt identifierar områden som måste undantas från exploatering, i stället för att förutsätta att påverkan kan lösas senare.

4. Vattenmiljöer och översvämningsberoende natur

Nedre Dalälvens svämängar och svämlövskogar är beroende av älvens vattenförhållanden. Länsstyrelsens kunskapsunderlag framhåller att dessa naturtyper är nationellt betydelsefulla och att vattenföringen har stor betydelse för deras fortlevnad. Blykalla redovisar möjligheten till kylvattenuttag från Untrafjärden och återledning av vatten med en temperatur som kan vara upp till cirka 10 grader högre.
Vi begär fullständiga undersökningar av temperaturpåverkan, vattenuttag, påverkan på fisk och andra vattenlevande organismer samt konsekvenserna för miljökvalitetsnormerna för vatten. Även effekter nedströms och samverkan med befintlig vattenkraft ska analyseras.

Fisken

Det har idag byggts stora fisktrappor (omlöp) i nedre Dalälven och det planeras ännu fler, med stora insatser för att göra det möjligt för vandrande fisk som lax att ta sig upp i Dalälven från havet förbi vattenkraftverken. Med Blykallas 6 - 8 st. minikärnkraftverk kommer vattentemperaturen att öka med ca 10 grader.
Fiskarna Lax och Harr är kallvattenfiskar och klarar inte förhöjd temperatur i vattnet. Med vattentemperatur över 20 gr. påverkas fisken markant. Med ett varmare klimat blir vattnet naturligt varmare vilket inte fisken mår bra av, de stressas, blir överaktiverade och får svårt att andas. Det gör dem försvagade och inte livskraftiga. Får ofta svampangrepp och dör. Redan idag under varma somrar och liten vattenföring i området värms vattnet upp och det blir svårt för fisken. Sportfiskarna stoppar tillfälligt fisket.

Vi begär därför att följande frågor utreds ingående:

- Hur kommer byggnation och markarbeten att påverka våtmarker, strandzoner och översvämningsområden?
- Vilket behov av kylvatten kommer anläggningen att ha, och hur ska vattenuttag och eventuell värmepåverkan bedömas?
- Finns risk för påverkan på vattenkvalitet, fiskbestånd, lek- och uppväxtområden eller andra vattenlevande organismer?
- Hur påverkas fågelliv, skyddade arter och ekologiska samband genom buller, ljus, trafik och fysisk exploatering?
- Vilka konsekvenser kan olyckor, utsläpp eller andra driftstörningar få för älven och de skyddade naturområdena?

Frågorna ska besvaras med platsspecifika undersökningar och vetenskapligt underbyggda analyser, inte enbart med generella bedömningar av kärnkraftstekniken.

Bolaget kan inte redan nu hävda att lokaliseringen är lämplig när flera centrala miljöfrågor fortfarande är öppna!

5. En fullständig miljöbedömning och en öppen process

Vi begär att Länsstyrelsen säkerställer att miljökonsekvensbeskrivningen blir tillräckligt omfattande för att belysa hela den planerade etableringens effekter på natur, vatten, landskap och friluftsliv inom hela Nedre Dalälvens biosfärsområdet i Tierps kommun.

Kontakt:
Ordförande Inger Lindgren
Kräftvägen10, 815 45 Tierp
tel. 072-712 89 10, e-post: inger.lindgren.tierp@gmail.com
Bg: 221-6695. org. nr 817300- 4691

Hemsida: https://tierp.naturskyddsforeningen.se/
Facebook: https://www.facebook.com/nftierp/

Den faktiska påverkan måste undersökas.
Våra krav är att:

- En karta som visar samtliga skyddade områden i förhållande till hela planområdet.
- En redovisning av vilka naturvärden och skyddade arter som kan påverkas.
- En analys av direkta, indirekta och kumulativa effekter.
- En prövning av om Natura 2000-tillstånd kan behövas enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken.
- Fullständiga temperatur- och spridningsmodeller, undersökningar av vattenlevande arter, redovisning av vattenuttag och intagens påverkan på organismer samt en bedömning av miljökvalitetsnormerna för Untrafjärden och nedströms liggande vatten.

Miljöbedömningen bör bland annat redovisa:
Det finns en viktig begränsning i ansökan. Det är bolagets eget underlag, inte en oberoende myndighetsbedömning. Att bolaget bedömer påverkan som hanterbar visar därför inte i sig att miljökraven är uppfyllda – men det visar inte heller automatiskt motsatsen. Det är just därför kompletterande undersökningar och en transparent prövning är så viktiga.

1. Kartläggning av naturtyper och skyddade arter inom och omkring etableringsområdet.
2. En analys av påverkan på Bredforsen, Båtfors och berörda Natura 2000-värden.
3. En samlad bedömning av byggskede, drift, transporter och följdinfrastruktur.
4. En jämförelse med alternativa lokaliseringar.
5. Osäkerheter, kunskapsluckor och behov av ytterligare inventeringar.
6. Vilka effekter som inte kan undvikas eller kompenseras genom skyddsåtgärder.

Enligt 2 kap. 6 § miljöbalken är lokaliseringen central när den aktuella verksamheten ska prövas enligt miljöbalkens hänsynsregler. Vid den strategiska miljöbedömningen behöver också rimliga alternativ behandlas enligt reglerna i 6 kap. miljöbalken.
Vi begär därför en jämförande redovisning av:

- vilka realistiska alternativ som har undersökts,
- varför Untra bedömts lämpligare än alternativen,
- vilka natur- och vattenvärden som finns på respektive plats,
- hur kylvattenbehov, skyddade områden och infrastruktur påverkat bedömningen,
- om en annan plats skulle ge mindre intrång i naturmiljön.

6. Våra yrkanden
Mot bakgrund av ovanstående begär vi att Länsstyrelsen:

1. **Avstyrker lokaliseringen vid Untra** med hänsyn till områdets dokumenterade naturvärden och risken för betydande miljöpåverkan.
2. Redovisar hur riksintresset för naturvård och de skyddade områdenas bevarandevärden ska tillgodoses.
3. Kräver en fullständig och transparent prövning av alternativa lokaliseringar.
4. Säkerställer att miljökonsekvensbeskrivningen omfattar både direkta, indirekta och kumulativa effekter.
5. Kräver en saklig och jämförbar redovisning av alternativa lokaliseringar.
6. Redovisar hur inkomna synpunkter har beaktats och hur de påverkar myndighetens ställningstagande.

Kontakt:
Ordförande Inger Lindgren
Kräftvägen10, 815 45 Tierp
tel. 072-712 89 10, e-post: inger.lindgren.tierp@gmail.com
Bg: 221-6695. org. nr 817300- 4691

Hemsida: https://tierp.naturskyddsforeningen.se/
Facebook: https://www.facebook.com/nftierp/

7. En plan som gäller i 15 år kan få långtgående konsekvenser. För kärnteknisk anläggning bör Länsstyrelsen pröva om en så lång giltighetstid verkligen är lämplig innan miljökonsekvenserna har klarlagts.
8. Nedre Dalälven har naturvärden av stor betydelse för biologisk mångfald och för framtida generationer. Vi anser att det krävs särskild försiktighet innan ett område med dessa värden tas i anspråk för en storskalig kärnteknisk etablering.

9. Vi begär också att allmänheten, naturvårdsorganisationer och andra berörda ges reella möjligheter att lämna synpunkter innan ställning tas till anläggningsplanen.

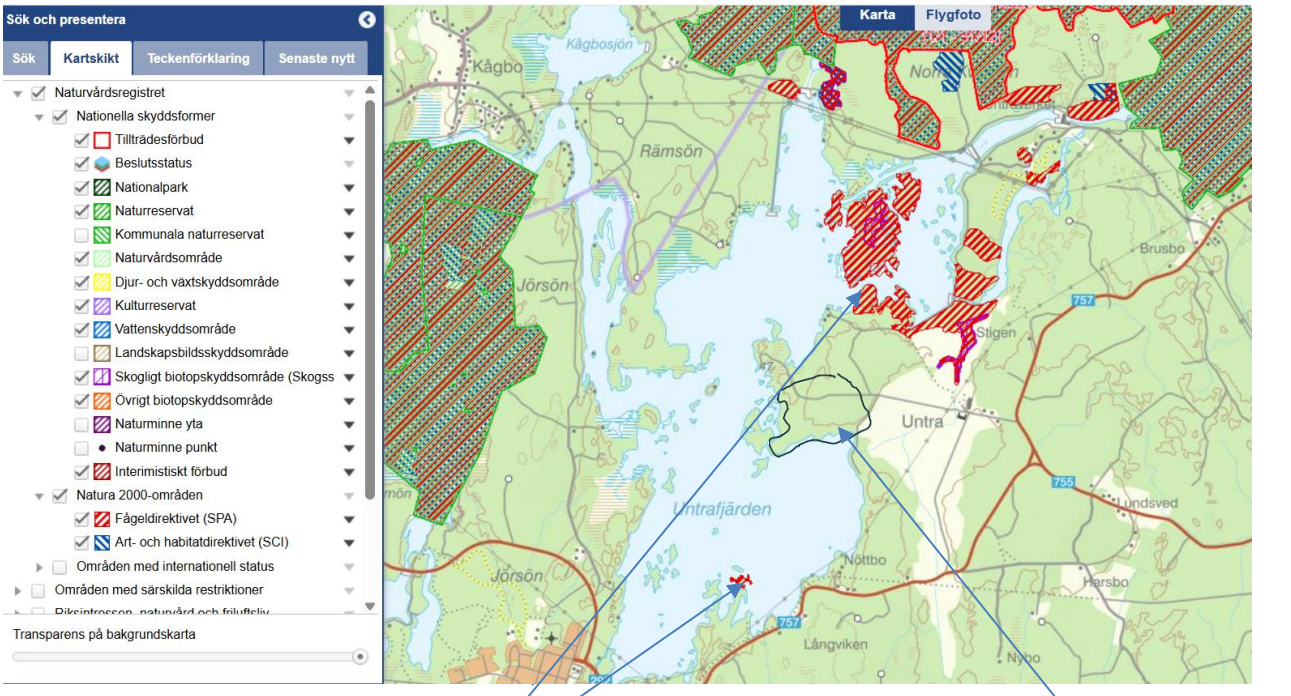
10. Naturskyddsföreningen begär ut det fullständiga miljöunderlaget eftersom ansökan hänvisar till ett kommande underlag för strategisk miljöbedömning

Rättsliga krav

Vi hänvisar särskilt till 2 kap. 2, 3 och 6 §§, 3 kap. 6 § samt 6 kap. miljöbalken. I den mån berörda Natura 2000-områden kan påverkas på ett betydande sätt ska även bestämmelserna i 7 kap. 28 a § och följande bestämmelser beaktas.
Vi begär att Länsstyrelsen redovisar hur dessa bestämmelser har tillämpats i bedömningen av anläggningsplanen och vilka ytterligare underlag som krävs för att säkerställa en rättsenlig prövning.
Blykakkas område ligger mitt emellan två natura200 områden med Fågeldirektiv.

Vi vill ta del av artinventeringar och kartunderlag. Särskilt värdefullt är material som visar skyddade arter, biotopskydd, Natura 2000-gränser och vattenmiljöer kring etableringsområdet.

Karta från Naturvårdsverket natura 2000 områden

Blykallas planeringsområde

Fågeldirektiv (SPA), områdeskod SE0210241
Här finns Fiskgjuse, Gråspett, Järpe, Mindre flugsnappare, Pärluggla, Slaguggla, Sparvuggla, Spillkråka, Storlom, Sångsvan, Tjäder, Trana, Tretåig hackspett

Kontakt:
Ordförande Inger Lindgren
Kräftvägen10, 815 45 Tierp
tel. 072-712 89 10, e-post: inger.lindgren.tierp@gmail.com
Bg: 221-6695. org. nr 817300- 4691

Hemsida: https://tierp.naturskyddsforeningen.se/
Facebook: https://www.facebook.com/nftierp/

Nedre Dalälven är ett naturarv med värden som sträcker sig långt utanför Tierps kommun. Områdets gamla skogar, översvämningspräglade miljöer, vattenlandskap och rika växt- och djurliv är resultatet av långvariga ekologiska processer som inte enkelt kan återskapas om de går förlorade.

Vi motsätter oss inte att samhällsutveckling och energiförsörjning diskuteras, men anser att detta inte får ske på bekostnad av ett landskap med så stora och väl dokumenterade naturvärden när alternativa lokaliseringar behöver utredas.

Vi ber att få komplettera yttrandet när miljöunderlaget blir tillgängligt. Då kan ni bemöta bolagets faktiska bedömningar i stället för att behöva spekulera om vad framtida utredningar kommer att visa.

Vi uppmanar därför Länsstyrelsen att ta sitt ansvar för naturvården och verka för att Untra inte väljs som plats för den planerade kärnkraftsanläggningen.
Vi begär att våra synpunkter beaktas i den fortsatta handläggningen och att lokaliseringen vid Untra omprövas.

Med vänlig hälsning,
Naturskyddsföreningen i Tierp
Ordf. Inger Lindgren
Kräftvägen 10
815 45 Tierp
Te. 072-712 89 10
e-post: inger.lindgren.tierp@gmail.com

Bilagor

1. Bredforsens naturreservat

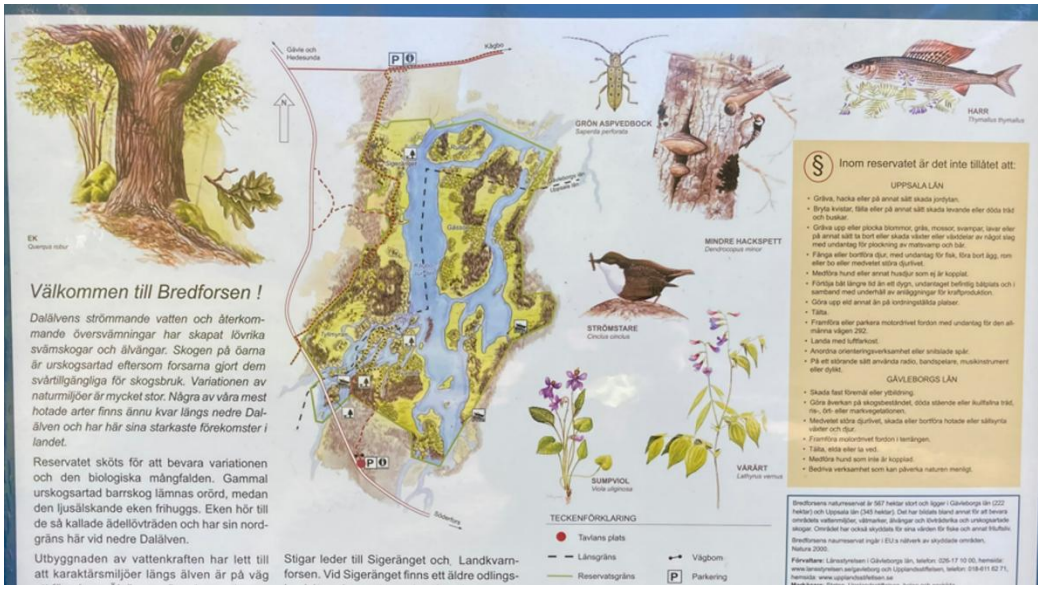
2. Untrafjärden

3. Båtfors naturreservat

Bilaga 1

Bredforsen Naturreservat
Officiell beskrivning av naturtyper, arter, vattenförhållanden och områdets skyddsstatus.

[Länsstyrelsen i Uppsala läns beskrivning av Bredforsen]
[Upplandstiftelsen beskriver Bredforsen]

Länsstyrelsen s informationstavla över Bredforsen

Miljöer i Bredforsen

Gamla eken

Bredforsen gör skäl för namnet

Grund vik

Foto: Inger Lindgren

Kontakt:
Ordförande Inger Lindgren
Kräftvägen10, 815 45 Tierp
tel. 072-712 89 10, e-post: inger.lindgren.tierp@gmail.com
Bg: 221-6695. org. nr 817300- 4691

Hemsida: https://tierp.naturskyddsforeningen.se/
Facebook: https://www.facebook.com/nftierp/

Bilaga 2

Untrafjärden från Kubabadet mot Blykallas planeringsområde
Grund vik av nedre Dalälven med fina badmöjligheter och attraktivt friluftsområde.
Här finns hassellundar, mycket gamla tallar och asp och ekar

Miljöer i Untrafjärden Samtliga foton: Inger Lindgren

Utsikt mot Blykallas ”strand”

Svämlandskap

Sångsvan vid Blykallas strand

Kubabadet

Vy från Kuba badet mot planerat minikärnkraftverk

Kontakt:
Ordförande Inger Lindgren
Kräftvägen10, 815 45 Tierp
tel. 072-712 89 10, e-post: inger.lindgren.tierp@gmail.com
Bg: 221-6695. org. nr 817300- 4691

Hemsida: https://tierp.naturskyddsforeningen.se/
Facebook: https://www.facebook.com/nftierp/

Bilaga 3

Båtfors

Länsstyrelsen beskriver områdets artrikedom, gamla skogar och översvämningspräglade landskap.
Båtfors Länsstyrelsen

Båtfors

Kontakt:
Ordförande Inger Lindgren
Kräftvägen10, 815 45 Tierp
tel. 072-712 89 10, e-post: inger.lindgren.tierp@gmail.com
Bg: 221-6695. org. nr 817300- 4691

Hemsida: https://tierp.naturskyddsforeningen.se/
Facebook: https://www.facebook.com/nftierp/